

مدیر کل

جلال الدین الحسینی مؤید الاسلام
ساحب امتیاز روزنامه هفتگی
و یومیه (جبل المتین)

(عنوان مراسلات)

طهران خیابان لاله زار
فاب. مدیر میرزا سید حسن کاهانی
دیر ادارا انا عیخ یحیی کاهانی

غیر از روزهای جمعه همه روزه
طبع و توزیع میشود

جبل المتین

۱۳۱۱

طهران

قیمت اشتراك سالانه

طهران ۳۰ قران
سایر بلاد داخله ۳۵ قران
روسیه و قفقاز ۱۰ منات
سایر ممالک خارجه ۳۰ فرانک

(قیمت يك نسخه)

در طهران صد دینار
سایر بلاد ایران سه شاهی است

قیمت اعلان مطری

دو قران است

روزنامه یومیه آی آزاد سیاسی اخباری تجاری علمی ادبی مقالات عام المنفعه

با امضا قبول و در انتشارش اداره آزاد است

پنج شنبه ۱۴ شوال المکرم ۱۳۲۵ هجری قمری و ۵ آذرماه جلالی ۱۲۹۹ و ۲۱ نوامبر ۱۹۰۷ میلادی

(ناله و زاری ایل شاهسون اینانلو)

اولیای دولت ، وزراء و درباریان سلطنت ، و کلاء
و فائذین ملت ، علماء امت و حافظین بیضه اسلامیت را
معروض میدارد پوشیده نیست که سبب ترقی دولت و
توسیع مملکت آسایش ملت و رفاهیت رعیت است
رعیت نهالی است که در سایه عدل و انصاف باررنگین
آرد و میوه شیرین دهد محال است که تا رعیت در
رفاه و آسوده نماند سلطان بهراعت غنودن تواند
رعیت مایه ثروت و شوکت دولت است رعیت سبب
عظمت و قوت و قدرت دولت است رعیت است که
دولت را باوج عزت و رفعت میرساند رعیت است که
ملت را از قحط و غلا میرهاند رعیت است که دولت را
بجیروت اعلا میکشاند رعیت است که هر یگرا دارای
قصبات علیا و سفلا مینماید پس در اینصورت رعیت را
هرگاه اطلاق به ثروت و روح و روان مملکت نمائیم
خلای و معترضه نگفته ایم زیرا که رعیت است که در
سیر دایره وسیع فلاح و قدر و توانا باشد بدیسی
است که حفظ و سیانت و رفاهیت رعیت از جمله واجبات است
چنانچه گفته اند (رعیت چون رعایت دید ملک آباد
میکردد) ولی ترنی است که بر خلای حرکت کرده و
نسبت بر رعیت بقرقرارفتار شده زیرا که همواره رعیت بیچاره
مظلوم را امیر سر پنجه ببندد و مقید بقید استبداد
داشته ایم نوعی آنها را بفشار جور و ظلم انداخته ایم
که بالمره قدرت و توانائی از آنها سلب
عده و عثری از اعشار رعیت باقی و برقرار نمانده
بهر کجا که رویم و روی آوریم الی ما شاء الله چشم

بددوردهات و قصبات است که کلا شش دانگ اربابی است
واز روی تمذیل صد يك آنها خورده مالک نخواهد بود
این حال رعایای فلک زده قراء و دهات نشین است
ولی قسمی دیگر از رعایای ما ایلات بادیه و چادر نشین
هستند که مشغول رعیتی و انجام امر فلاحت مینباشند
و هر طایفه و حزبی بیلاق و قشلاقی دارند معین که بقضای
فصول در محل بیلاق و قشلاق خود اقامت و توقف
مکنند این قسمت رعایای ما ایلات مینامند و هر طایفه از
يك قنجدند مردمانی باشند بر دل و غیور و توانا و
هججیع و دانا دلآوری و رزم آزمائی فطری و جلیلی
انها است همه قسم صاحب ثروت و مکنند و احتشام
و اغنام می بودند هنرهای نیکو یادگار گذاشته اند الحق
و الانصافی فواید و نتیجه کلی برای دولت و ملت و
مملکت خواهند داشت در واقع این طوایف ایلات در
موقع لزوم وجودشان مشر همه گونه ثمری برای ما
میکردند و در روز حاجت ایلات بمنزله حصار میرم
محکمی خواهند بود

اما محل صد هزار افسوس است که مخالف ظلم و
اجحای و تعدی و اعتساف جابران و حکام عموم طوایف
و ایلات ما را شرحه شرحه نمود و پیوسته دامن قتل
و غارت آنها را بکمر زده باصطلاح چهل خانه را
يك دیک محتاج داشته اند بهر اسم و رسمی که دانسته
و بهر وسیله که توانسته اند ، نگارنده در بعضی از صفحات
ایلات نشین بوده ام که حکام انوقت هر یک تومان اصل
مالیات دولتی را هفت الی ده تومان ماخوذ داشته اند
از مطلب خارج لشویم حرکت و رفتار حکام بحدی آنها را
بورطه پریشانی و فلاکت انداخته که در این روزگار اوقات را

بلاکت میگردانند اعلام از آنکه از ننگدستی در تنگنای هستی افتاده و مولشان از دست رفته قبض روح را به مرنوح ترجیح میدهند تا چار و لا علاج میشوند که هر يك با همسایگان جنوبی و شمالی و غربی رسوخی بهمرسانند و خود را حامی و هوا دار بیگانگان قرار دهند و محاسن خدمات لایقه را نسبت بانان به تقدیم رسانند استرضاء و خوشتودی خاطر اجنبیان را سبب هوند که بدان واسطه حکام فعال مایشاء نتوانند مال و احشام و اموال آنها را بتاراج برند عرض و ناموس آنها را بهدر دهند عیال و اطفال آنها را باسارت برند و بخارجه بفرروشند

حتی المقدور باید نفوذ خارجه را از ایلات کم بنمائیم و روابط پلینگی آنها را با خارجه منفصل و منقسم داریم اما برای این کار حکام و رؤسای دلسوز شاه پرست ملت دوست وطن خواه لازم است که حب وطن و خاک داشته باشند نه مبل و اساس و پارك عطوفت و تفقد داشته باشند نه عبوسیت و تشدد دین دار و کار گذار باشند نه غدار و ستمکار

الحق امروز بر عهده شما بزرگواران است که این ایلات را محافظت و محارست فرمائید تا از شدت نهاجم تعدیات حکام ستمکار و قهر و غلبه رؤسای بد کردار مضحک و مستهک نشوند

چنانچه ایل جلیل شاهسون اینانلو که قریب شش هزار خانوارند و هشتصد نفر سوار و دویست نفر غلام بخدمت دولتی برقرار دارند شهد الله در معرض جانفشانی ثابت و پایدار میباشند مدت دوازده سال است که ریاست آنها بعهده سردار فیروز محول و موکول بوده در اینمدت تعدیات بی پایان و ظلمهای نمایان باین بیچارگان شده و ناچار متحمل می بودند تا در این اوان که صیت عدالت و مشروطیت دولت بکوش عالی و دای مملکت رسیده و اغلب بحقوق بشریت پی برده درهشت ماه قبل عموم ایل شاهسون اینانلو بشهر آمده در میدان توپخانه متحصن شدند و از ظلم سردار فیروز بخاکبای همیونی شکایت و تظلم بردند امر جهانمطاع صادر شد که احقاق حق انمظلومین بعمل آید حسب الامر مجلس محاکماتی از هیئت سرداران عظام و امراء فخام تشکیل گردید در تمام فقرات عرایض آنها تحقیق و رسیده می شد تعدیات سردار فیروز نسبت بانان محقق و ثابت گردید قرار دادند که هیجده هزار تومان نقد و ششصد خروارجنس سردار فیروز بان ستمدیده کان به پردازد و باستحضار سرداران و امراء که در آن مجلس عضویت داشتند همین قرار داد را رایورت نموده و بتوسط سردار اھم تقدیم خاکبای همیونی نمودند و ایل را هم از ریاست

سردار فیروز خارج و در تحت اداره کشیکچی باعی قرار دادند مدت چهار ماه ایل را بامید احقاق حق از سردار فیروز در طهران معطل و سرکردان داشتند و در احقاق حق آنها مداخله و اعراض نمودند که ایل بستوه آیند و بمعاضدت راضی شوند در آن مواع جناب آصف الدوله چند دفعه در توپخانه آمدند و قسم یاد نمودند و نوشته سپردند که بالفعل در دست دازند بشرائط آنکه سردار فیروز هیچگونه دخالت بایل نداشته باشد و ضمناً تمهد نمودند که حقوق آنها را مسترد نمایند لابد و لاعلاج تعدیات را پذیرفتند و از تحصن توپخانه بیرون آمدند و در منزل جناب آصف الدوله رفتند اطمینان کامل دادند که شما بمرگان و محل خود عودت نمائید از این به بعد اصلاحات امورات شما را ملاحظه و مراجعه خواهم نمود ایل هم باستظهار تمام بمحل خود مراجعت کردند چندی بعد سردار فیروز مجدداً بنای مداخله را بایل گذارده حال قریب چهل روز است که عموم ایل در ینگی امام متحصن میباشند و تظلم میکنند که احقاق حق آنها شده و از تحت ریاست سردار فیروز خارج شوند

آیا انصافی است که ایل مظمی سالهای متمادی در تحت فشار و تعدی بکنفر باقی باشد هرچه فریاد کشند و ناله بر آورند احدی گوش استماع فراندارد ؟ آیا اینها حکم انسانرا ندارند ؟ آیا از يك ربه کوسفند پس ترند آیا از هیئت این ملت اسلامی نمیباشند ؟ آیا در خدمت گذاری دولت تفاعل و تکامل و ورزیده اند ؟

آیا برات مستم از آسمان آمده که بکنفر بطور وراثت باینها ریاست کند ؟ حاشا و کلا امید واریم که ارباب حل و عقد امور محاکمه نموده که رفع ظلم و احقاق حق بشود (امضاء ذبیح بن خلیل)

— (مقدمه) (۱) (۲) (۳) —

پیش از آنکه بنقل مذاکرات مجلس مشغول شویم خوب است واقعه مسجد و مدرسه سپهسالار جدید را که روز گذشته قبل از اجتماع خبر دادیم ترمض کردیم تا مذاکرات مجلس را ملتفت شوند و مرجع ضمیر را مسبوق کردند —

چند روز متوالی بود که بعضی اخبار اراجیف در شهر منتشر شده و اذهان بعضی ساده دلان مشوب کرده بود و غضب وطن پرستان بسرحدمال رسیده یعنی شهرت داشت که قاطرچیان و اعضاء صطبل بتصور قطع حقوق بصدا در آمده قصد حرارت نموده اند و با اینکه ما کابلاً بحقیقت مسئله مسبوق بودیم و میدانستیم که چنین ههرتی می ماخذ است و حضرات مثل سایر طبقات در اطاعت اوامر و نواهی مجلس مقدس حاضر

و از یکسال قبل تاکنون کاملاً حرارت از آنها دیده و شنیده نشده و منبع این اکاذیب چند ترمفرض هیطان صفت هستند که این طائفه کاسب بیچاره را هر روز متمم کرده یکدفعه نسبت جسارت بمقبره مجاهد فی سبیل الله را بدانها داده زمانی تهمت مخالفت بااساس مقدس مشروطیت را بدانها زده مقاصد خبیثه خود را در ظل تهمتیهای مفرضه اجراء کردن میخواهند افسوس که مصلحت اقتضای تصریح بنام و نشان اشخاص مزبور ندارد — بالنتیج حال عموم انجمنها و غیر تمندان ملت سخت از استماع این اخبار مؤلمه و سایر قضایای دیگر که عمده آنها بینظمی داخله و حرکات اشرار در بلاد خصوص ترکماتان و مسامحه بعضی اعیان در اداء وجبی که مقرر شده بیانک ملی بر آشفته سه شنبه گذشته عموماد مدرسه سپهسالار بالسلحه حاضر و جمعیت زیادی که فضای مدرسه را تنگ کرده گرد آمده و عربضه بمجلس مقدس فرستادند که مفادش در طی مذاکرات مجلس معلوم میگردد اکنون که مقدمه معلوم شد مذاکرات مجلس را درج میکنیم —

خلاصه مذاکرات مجلس دار الشوری

(سه شنبه ۱۲ شوال)

لابجه که از طرف عموم انجمنها بمجلس مقدس نوشته شده بود قرائت شد و جاری بود اولاً بر اظهار تشکر از مساعی جمیله و کلای محترم و ثانیاً اینکه تشکیل نظام جدید را بزودی بنماید ثالثاً از شخص رئیس خواستند بولی را که شاهزادگان و امراء وعده کرده بودند تاظرف یکمهیفته گرفته شود والا واگذار بانجمنها نمایند تاوصول کند رابما مجلس از هیئت وزرا بخواهد تشکیل اردوئی را برای حفظ نظم ولایات و دفع اشرار و اوباش و وصول مالیات دیگر اینکه اغتشاش و انقلاب شهر را مستحفظ لازم است یادولت حفظ کند و یا واگذارند که ملت حفظ نمایند این مستدعیات را جواب داده والادر مدرسه مرحوم سپهسالار تحصن جسته تا اقدام در مراتب مذکوره شود جواب از طرف مجلس مقدس قرائت شد اما در باب وجوهی که وعده داده شد با اقدام رسمی مجلس گرفته خواهد شد و تا هیفته دیگر هرکس نداد اسامی آنها در روز نامجات درج خواهد شد و اما در خصوص نظم شهر هیئت وزرا اقدام کرده و میکنند در خصوص تشکیل اردو رئیس الوزرا اظهار داشته که منکر لزوم آن نیست ولی در اینموقع نمیشود در زیر چادر زندگانی کرد باید اول تمهیه مقدمات آن و اندازه عده که ضرور است ملاحظه شده در وقت لزوم بمجلس اظهار خواهد

شد در خصوص سر باز داو طلب و نظام جدید مذاکرات زیاد شد که چون هلاکت از یک ادباری لاعلاج اقبال باین مسئله نمودند خوشت از طرف دولت هم اقدام شده استفاده منافع انرا بنماید و لو اینکه امتحاناً یک عده قلبی را قبول میکنند تشکر و امتنان زیاد از اقدامات و اظهارات بموقع انجمنها و زحمات سابقه شان نمودند و مستدعیات شان را عموماً و نظام جدید را خصوصاً اهمیت داده از هیئت وزرا خواستند و در این خصوص یک نفر از وکلای محترم لایحه قانونی اظهار کرده بود بعد از مذاکرات زیاد قرار شد که بعد از مشاوره در کمیسیون وزارت جنگ مذاکره شده نتیجه آن در مجلس اظهار شود در خصوص عدم مجازات مذاکره شد وزیر عدلیه اظهار داشتند که عدم مجازات نه بواسطه عدم اقدام وزرا است بلکه بهات نبودن قانون مجازات است که هر گاه طرفی را بیگ مجازاتی جزا داده خواهند گفت که این جزای مخصوص بیجه قانون است پس باید مجلس هر چه زود تر قوانین را بدهد تا هر کس تکلیف خود را بداند بعضی اظهار داشتند که نبودن مجازات بواسطه کثرت شفا است که نمی گذارند مجازات اجرا شود و گفته شد که خزینت مجلس هم خود را چندی صرف کرده مواد مجازات و سیاسات که مبتلا بمومی و کثیرالابتلا است نوشته بقوی مجریه بدهد تا مشغول کار باشند و جزئیات را بتدریج وضع و اجرا نمایند در خصوص صورت بودجه مذاکره شده از آن اشخاصیکه حقوقشان کسر شده صورت گرفته و تعیین مقدار کرده در روز نامها درج شود گفته شد که کمیسیون مالیه مشغول خواهد شد و مشروحاً صورت اسامی اشخاص و حقوقشان را نوشته طبع و نشر خواهد نمود تارفع اشتباه از مردم شده کول اغواآت و اتقاآت مفسدین و مفتنین را نخورند (مجلس ختم شد)

(بشارت)

مدرسه مبارکه رشديه که اولین مدرسه ملی بطرز جدید در عهد هما یون مفقور مظفر الدین پادشاه کبیر انار الله برهانه بهمت و غیرت و وطن دوستی و معارف پروری بنده کان خلد اشیان مرحوم میرزا علیخان امین الدوله صدر اعظم اسبق که جان خود را در راه آزادی و استقلال ایران و ایرانیان فدا نمود افتتاح کردید و بعد از رحلت اندر حوم بهمت و غیرت فرزند ارجمندش حاج میرزا محسن خان امین الدوله که اوصاف حمیده انوجود محترم بالآخر از آن است که شرح دهیم دائر و در پناه آن بلند همت اطفال یتیم و فقیر مجاناً مشغول تسلیم بوجه احسن و اکمل بودند در این تابستان بجهاتی

چند که قراء محترم میدانند بسته بود در غره شوال مجدد با مرواجازه و اعانه جناب حاج امین الدوله افتتاح کردید و اطفال فقرا و ضفا و مساکین و ایام را مجاناً قبول مینمایند و تمامی لوازمات تحصیل اطفال را از کتاب و لباس و هیره بر ذمه قوت خود مقرر داغته اند ایکاش همه صدر اعظم زاده کان و بزرگ زاده کان ما تاسی باین وجود محترم مینمودند و در امور خیریه مجدد مصر بودند

(مکتوب از سنندج) هشتم مهر رمضان

خدمت مدیر اداره روز نامه مبارکه حبل المتین یومیه طهران دامت برکاته

گوش اگر گوش من وناله اگر ناله تو

آنکه البته بجائی نرسد فریاد است بوزارت جلیله داخله و بوزارت خارجه عرض میکنم جواب ندارد کتابچه هشت و زقی پادشاه گردون بارگاه عرض میکنم بی جواب بمجلس مقدس عرض میکنم بی جواب بجنازهالی عرض میکنم میفرمایند هر وقت بنوبت توریسید البته در روزنامه درج میکنم در اینصورت تریاتی از عراق نرسیده مارکزیده تصدق شد انالله وانا الیه اثر ارجعون عرض میکردم که عثمانی سخت جلو آمده بلوک سر دشت را مثل سایر جاها میبرند و عترت ب متصرف خواهند شد و همینکه آنجا را تصرف نمودند بلوک بانه و معظم تر بلوکات کردستان و صاحب گمرک و غیره است خواهند برد و همینکه بانه را متصرف شدند بیک قوت کامه گری کردستان را بتمامی خواهند گرفت جوابی از هیچ طرفی نینده نمی رسد.

اینست مجدد با بجنازهالی پناه میاورم و عرض میکنم باوک سردشت که سیصد دهکده و قریه است و عشایر گورک که سه هزار خانوار است بتصرف عثمانیها درآمده و نقدا در قصبه سردشت قائم مقام عثمانی نشسته و محمد پاشای فریق باعه عساکر نظامی در قریه ربطاست

محمدخان نایب الحکومه بانه هم استشهادی نوشته و ترد محمد پاشای فریق فرستاده که ماه خودمان برای اطاعت حاضر شده ایم هر نوع دستور العمل میدهید رفتار شود محمد پاشا بعد از رسیدن جواب شرحی الملک حا کم بانه و رئیس گمرک آنجا و نایب کار گذاری را با دوسه دسته سرباز فوج حسام الملک که در آنجا بوده اند بیرون نموده بملاکت خود را بقصر رسانده بودند که هشت فرسخی بانه است و علی الحساب در آنجا میباشند و شرح حال را به ایالت کردستان عرض نمودند شب هفتم شهر حال که این خبر رسید فوراً مراتب را تکراراً بوزارت جلیله داخله عرض نمودند و محمد خان هم بعد از حرکت هری الملک از بانه

سوار شده با جماعتی از بانه ها بر بوط رفته که بعد از هرفیابی حضور پاشا عسکری را همراه خود بیاله بیارود هر ض اینست که بانه هم تسلیم شد و گذشت و پلتیک عثمانیها اینست بپیشه خود مان پای خود مان را ببرند همینطور هم سکر دند خود جنابهالی می دانید که ماها غیرت و تصب نداریم و وطن پرستی را بو سکر ده ایم و نفهمیده ایم که این وطن ما بمنزله مادر ماست و امروزها مادر ما بدست سرباز و جریک عثمانی افتاده آن وقت که بنده عرض میکردم و فریاد میزدم اگر دو فوج را فرستاده بودند و در بانه می نشست باینروز کار نمی نشستیم حالا که اینطور شده افلا چهار پنج فوج لازم دارد که اتصالاً بلا تا مل برسد و ایالت کردستان با اطلاعاتی که دارد مشغول کار شود و الا چندی طول نمیکشد که باید فاتحه کویه کردستان را خواند

جنابهالی می دانید چنانچه اطباء تمام فرنک جمع شوند تا اینکه دفع مکروب را نمایند هیچ مرضی و زخمی را نمی توانند معالجه کنند صریحاً بصدای بلند فریاد میکنم مکروب فساد کردستان مشیر دیوان مستبد است و این محمد خان و رستمخان بافه که این حرکت را کردند نمایند او هستند و اشقیای اورمان و جوایزود و بیرون بدستور العمل اور رفتار میکنند چهل سال است خیانت بدولت مستقله نموده مجازاتی ندید حالا هم که دولت مشروطه است و با ملت متحد است علنی مدعی است و هر چه واقع شده و بعد از بن شود از اوست رئیس مجلس مقدس چهار سال حکومت کردستان را داشته نیک و بدو خادم و خاین مارا می شناسد و بحال تمام سرحدات و مذاکرات عثمانی مسبوق است بهر حال بیانک بلند عرض میکنم عما قریب باید برای تمام کردستان جار کشید و گم شده پیدا نخواهد شد درج نمیکنی مختاری کار از اینها گذشته است (بهادر السلطنه)

تبریک

در این چندروز چندین انجمن برای تقویت اساس مشروطیت تشکیل و افتتاح شده من جمله انجمن محترم توپخانه و انجمن مظفری و ما مؤسسون و اعضای این دو انجمن را از صمیم قلب تبریک میکنیم و بوا سطره ضیق صفحات از درج خطابهها معذرت میخواهیم

اعلان

در مدرسه اقبال هر روزه غیر از جمعه از دو ساعت بزروب مانده تا یک ساعت از شب گذشته برای همه کس ز بانهای فارسی و ترکی و روسی و فرانسه تدریس میکنند و برای تدریس ز بانها معلم های مخصوص هستند محل مدرسه خیابان چراغکاز کویه ناظم الاطباء خانه بکریگی

(حسن الحسینی الکا شانی)